

Regnlekplatsen

– Regn som en resurs för lek

The Rain playground – Rain as a resource for play

Christian Ling

Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land
Landskapsingenjörsprogrammet - Uppsala
Uppsala 2022

Regnlekplatsen – Regn som en resurs för lek

The Rain playground – Rain as a resource for play

Christian Ling

Handledare: Anna Robling, SLU, Institutionen för stad och land
Examinator: Petter Åkerblom SLU, Institutionen för stad och land

Omfattning: 15 hp
Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E
Kurstitel: Självständigt arbete i landskapsarkitektur
Kurskod: EX1004
Program/utbildning: Landkapsingenjörsprogrammet - Uppsala
Kursansvarig inst.: Institutionen för stad och land

Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsår: 2022
Upphovsrätt: Samtliga figurer tillhör författaren, om inget annat anges. Alla figurer publiceras med tillstånd från upphovsrättsinnehavaren.
Omslagsbild: © 02Landskap

Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Lekplatser, regn, lek

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap

Institutionen för stad och land

Avdelningen för landskapsarkitektur

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här:

<https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

☒ JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Sammanfattning

Detta examensarbete har gått ut på att undersöka en lekplats i Göteborg. Syftet har varit att analysera lekplatsen utifrån funktionaliteten och användandet av lekplatsen vid regn.

Examensarbetet har dokumenterats genom intervju, och platsbesök. Litteraturstudier har gjorts för att understryka lekplatsers vikt och funktion i samhället och hur regn kan påverka möjligheterna för lek.

Studiens utgick från Lekplats nummer 190 i Göteborg även kallad Regnlekplatsen. Studien ägde rum under 2021.

Nyckelord: Lekplatser, regn, lek

Abstract

This thesis has a main focus on analyzing one playground in Gothenburg. The purpose has been to analyze the playground based on the functionality and use of the playground in case of rain.

The thesis has been documented through interview and site visits. Literature studies have been done to emphasize the importance and functions of playgrounds in society and how rain affects the possibilities for play.

The study was based on Playground number 190 in Gothenburg, also known as the Rain Playground. The study took place during 2021.

Keywords: Playgrounds, rain, play

Förord

Jag valde att utföra denna studie i egenskap av blivande landskapsingenjör med ett intresse för den sociala människan och arkitekturens lösningar av funktioner i våra städer. Att det blev just regnlekplatsen i Göteborg är tack vare en artikel i the Guardian den 6 maj 2021 där de skrev om just regnlekplatsen. Nyfikenheten väcktes och jag bestämde mig för att ta en närmare titt på lekplatsen nästa gång jag skulle besöka Göteborg.

.

Innehållsförteckning

1. Inledning	9
1.1. Bakgrund.....	9
1.2. Projektledarens vision.....	10
1.3. Syfte & frågeställning	12
1.4. Avgränsningar	12
1.5. Beskrivning av platsen	12
1.6. Teoretisk bakgrund	13
1.6.1. Barns rätt till lek.....	13
1.6.2. Definition av Lek.....	14
1.6.3. Barnperspektiv och barns perspektiv	15
1.6.4. Trygghet, säkerhet och risk	16
1.6.5. Hälsa	16
1.6.6. Tillgänglighet på en lekplats	17
1.6.7. Urbana ekosystemtjänster.....	18
1.6.8. Regnet & staden.....	19
1.6.9. Gills principer och verktyg	19
2. Metodbeskrivning	21
2.1. Platsbesök	21
2.2. Samtal med en av projektledarna	22
2.3. Verktyg för att skapa en attraktiv lekplats	22
3. Resultat.....	25
3.1. Platsbesök	25
3.1.1. Första spontana besöket.....	25
3.1.2. Dold observation	26
3.1.3. Platsbesök utifrån 'Checklista som stöd för bedömning av kvaliteter i en lekmiljö'. 27	
3.2. Uppsummering av resultat.....	32
4. Diskussion.....	34
4.1. Metodreflektion	35

4.1.1.	Reflektion av platsbesök	35
4.1.2.	Reflektion av Intervju.....	36
4.2.	Slutord.....	36
5.	Referenser	38
6.	Figurförteckning:	41
7.	Bilagor.....	42

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Projektarbetet är fokuserat på barns lek och de möjligheter som kan uppnås i kombination med lek och vatten.

Sverige är ett land med hög nederbördsfrekvens. Vilket innebär att det regnar ofta. Arbetet utgår ifrån Göteborg, Sveriges andra största stad. Göteborg är staden som har näst mest nederbörd i Sverige och det regnar ca 153 av årets 365 dagar (Ivarsson 2021).

Figur 1. Göteborgs placering i Sverige © Lantmäteriet © Mappbox

I takt med rådande klimatförändringar kommer torrperioder troligtvis att öka och att vara längre, i kontrast till att nederbörden kommer att vara större och ha högre intensitet när den väl kommer. Det kommer vara oundvikligt att klimatförändringarna inte kommer att påverka våra livsmiljöer och vi måste förhålla oss till det när vi konstruerar samhällets framtida stadslandskap, detta inkluderat utrymmen för lek (Ivarsson 2021).

De flesta av dagens offentliga parker och lekplatser i Sverige är konstruerade för att vistas och nyttjas de dagar med uppehåll och sol. De är ofta öppna ytor för spring och lek, med få utrymmen att ta skydd för eventuella skyfall, och ytor som det uppmanas hänvisas till när det väl regnar (Ivarsson 2021). Nederbördsmängderna i Göteborg bidrar till att många av vistelseytorna i staden kan stå oanvända och tomma upp till 40% av årets alla dagar (Space scape 2012). För att attrahera och

locka till sig besökare behöver arkitekturen vara väl designad och väl fungerande i alla väder (Ivarsson, 2021).

Kombinationen av inte fungerande lekplatser och nederbörd kan leda till mindre fysisk aktivitet hos barn och kan komma att påverka barnens hälsa negativt och drabba hela samhället framöver, detta genom att barnen håller sig inomhus och på så sätt blir mindre fysiskt aktiva (Brown & Corry 2000). Att inte arbeta med att skapa funktionella och attraktiva lekplatser som fungerar och är lekbara alla årets dagar oavsett väder är att gå emot målen i Göteborgs barnkonsekvensanalys. I barnkonsekvensanalysen framgår det tydligt att barns behov ska tillgodoses att ett barnperspektiv ska tas med i planeringen av staden (Göteborgstad 2021).

Inför Göteborgs 400 årsjubileum satte staden upp som mål att bli världens bästa stad när det regnar. Med målet är att ändra något negativt till något positivt. Att se regnet som en resurs. Göteborg har ett dåligt "regn-rykte" (Ulf Moback 2016), och på grund av det dåliga regn-ryktet och nya visioner startade Göteborgs stad projektet "Rain Gothenburg" (Ivarsson 2021).

1.2. Projektledarens vision

Projektledaren har som vision att Göteborg ska vara världens bästa stad när det regnar. De är medvetna om hur mycket och ofta det kan regna i Göteborg, men har som ambition att förändra en annars negativ syn på regn till något positivt. De vill bli en internationell förebild när det gäller regn och stadsplanering.

"Utmaningen är inte en solig dag i maj, utan de andra dagarna när det regnar, att få dom att bli lite roligare och bättre" (Ivarsson 2021).

Det är med den ambitionen som de startade hela projektet Rain Gothenburg. Projektet inkluderar allt från poesi på brunnslock, dans och kulturella mötesplatser ute i staden till regnlekplatsen. De är optimistiska och har bra stöd från resterande arbetsgrupper och bland politiker i staden. Jens Thoms Ivarsson har sin bakgrund inom formgivning och har bland annat arbetat med Ishotellet i Jukkasjärvi säger att om man med genom kreativitet kan tillsätta positiva värden till material som is och mörker i Jukkasjärvi så kan man göra det samma med regnet i Göteborg.

Frågorna är enligt Ivarsson hur staden kan förbättras för människor och för natur. Man kan göra torra stråk och platser, konstverk som aktiveras vid regn, samarbete med Chalmers, HDK, arkitekter, landskapsarkitekter. Att ha väldimensionerade

och fungerande vatten- och avlopp-system under marken. En fungerande skyfallshantering där man saktar ner, magasinerar och renar dagvattnet så lokalt som möjligt.

Mycket av uppdraget Rain Gothenburg handlar om att kommunicera, värdet av regn, både internt och externt. Ser man globalt så ligger Göteborg relativt långt bakom för att målet ska nås. Malmö. Köpenhamn, Rotterdam, Vancouver är några intressanta föregångsstäder där de arbetar med bra dagvattenhantering. Det är mycket som behövs göras och fås igenom så att de kan leva upp till målet. De är medvetna om att de jobbar inför ett jubileums projekt, med firandet av Göteborgs 400 års jubileum, men att de ser sig jobba med ett 100-års projekt och att staden och de gör ska vara hållbart i alla aspekter (Ivarsson 2021). Regnlekplatsen är enligt Ivarsson ett bra exempel på lösningar som behöver göras i en stad, dagvattnet behöver hanteras, men att man kan lägga till andra värden på det. Så som sociala och kulturella världen, merkostnaden blir nödvändigtvis inte så mycket högre. Men värdet för staden kan höjas rejält. Att lekplatsens utrusning är skapad att för att vara extra rolig att leka med när det regnar bidrar till att platsen används de flesta dagarna om året, oavsett väder. Och när det inte regnar finns dammen för barnen att hämta vatten ifrån och leka med lekutrusningen med. (Se planritning och plan figur 4,5).

Det som behövs utredas och förbättras är utredningar kring skötsel av lekplatser där utrustningen inte är standardiserad. Om det är möjligt att få de som brukar lekplatserna att vara med och sköta och ta hand om lekplatserna. Dels för att få ner framtida löpande kostnader som kan uppstå. Men också för att det ofta på grund av osäkerhet kring framtida driftkostnader som projekt kan bli nedlagda då politiker, finansärer, investerare, bostadsbolag, kommunen kan bli avskräckta och backa (Ivarsson 2021).

Figur 4, Illustration på lekplats 190, regnlekplatsen © 02Landskap

Figur 5, Översiktsbild på lekplats 190, regnlekplatsen © 02Landskap/Ulf Celandier

1.3. Syfte & frågeställning

Målet med studien är att analysera nyetablerade lekplatsen nummer 190 i Göteborgs stad, Regnlekplatsen, Ett projekt som jag genom mitt arbete ska analysera och granska för att se hur man kan göra en lekplats mer attraktiv för barn när det regnar.

- Hur kan regn bli en resurs för lek?

Nyckelord: Lekplatser, regn, lek

1.4. Avgränsningar

En begränsad del av 'Rain Gothenburg' kommer att undersökas och diskuteras i projektet. Studien kommer att rikta in sig på den idag redan etablerade regnlekplatsen, Lekplats 190 vid Näckrosdammen i Göteborg, Fokus kommer att vara på lek och avgränsat till kreativa lösningar på regnhantering.

1.5. Beskrivning av platsen

Regnlekplatsen, Lekplats 190 ligger i Renströmsparken intill näckrosdammen. Parken är mycket centralt belägen och ligger mellan Götaplatsen och korsvägen, som båda är stora publika platser med mycket trafik, korsvägen är en centralpunkt för Göteborgs kollektivtrafik (se figur 2). Trots det centrala läget är parken inte omgiven av bilvägar och är befriad från trafik. Renströmsparken anlades inför Göteborgs jubileumsutställningen 1923 och firandet av Göteborg 300 år. De ursprungliga byggnaderna från 1923 finns idag inte kvar. Parken har under sina hundra år använts för bland annat promenader, rekreation arrangerandet av konserter och utomhusbio. Parken omges idag av institutionell bebyggelse såsom Göteborgs konsthall och Göteborgs universitet.

I Närområdet finns Lorensbergs villakvarter samt Johannebergs område med hyresrätter och bostadsrätter. Lekplatsen är anlagd och drivs av Göteborgs stad, På

lekplatsen finns en bod med lekutrustning i allt från mindre cyklar, spadar, hinkar hovar till sittunderlag. Boden med utrustning sköts och tas hand om av Föräldraföreningen i Centrala stan och Johanneberg, förkortat FFCJ. FFCJ är en ideell förening som grundades 1986 (FFCJ, 2021). Föreningen drivs av föräldrar och boende inom de centrala delarna i Göteborg och Johanneberg. Föreningen ansvarar för två bodar med lekutrustning, varav en är belägen i Regnlekplatsen invid Näckrosdammen. Föreningens syfte är att tillgodose att de barn som bor i centrala Göteborg också får tillgång till plats och möjlighet för lek. Föreningen är med och arbetar praktiskt för att påverka skötsel och utveckling av parkerna. Föreningen fungerar som ett socialt nätverk. Att vara medlem i föreningen och ha tillgång till nätverket och leksaksbodarna kostar 150 SEK per år per familj.

Figur 2, Lägeskarta på Regnlekplatsen, Lekplats 190 © Lantmäteriet

1.6. Teoretisk bakgrund

Den teoretiska bakgrunden börjar med barns rätt till lek och definitionerna av begreppen lek och barns platser för att sedan gå in på lekparkens historia. Barnperspektivet tas upp och begreppen hälsa, trygghet och tillgänglighet redovisas. Definition av ekosystemtjänster tas upp och hur regn kan påverka en stad och dess invånare för att sedan övergå till principer och verktyg som kan användas för att skapa en attraktiv och fungerande lekplats.

1.6.1. Barns rätt till lek

Alla människor under 18 års ålder klassificeras som barn. I FN:s konvention om barnets rättigheter artikel 31 står det klart och tydligt att barn har rätt till lek, vila och fritid.

“Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.”

“Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations och fritidsverksamhet.”

(Unicef 2021, §31)

Från den 1 januari 2020 blev Barnkonventionen en del av svensk lag (Regeringskansliet 2021). I Göteborg och andra städer har dokument som barnkonsekvensanalys tagits fram för att uppmärksamma barnperspektivet i samhällsbyggnadsprocessen. Detta för att frågor som berör barn ska lyftas upp på ett systematiskt och effektivt sätt när barns behov och åsikter ska tillgodoses.

Göteborg har som vision och mål att staden ska utvecklas i en balans mellan social, ekonomisk och miljömässig aspekt i förhållande till barn och hur barn tas om hand. Barn ska vara delaktiga i beslut som tas. Lek och demokrati ska synas genom att platser där barn vistas ska främja lärande, och utveckling, vilket kan jämföras med kvaliteter i lek och samspel mellan barn. Individens möjlighet till utveckling ska vara en lika stor och viktig del av stadens utveckling (Göteborgs stad 2017).

1.6.2. Definition av Lek

Lek är vanligt förekommande bland både människor och djur. En hund som jagar en annan hund signalerar lekandet genom att de viftar på svansen och skäller. Vi människor är också en lekande varelse och primärt ser vi det som en social aktivitet som vi vanligtvis förknippas med barn och barndom (Mårtensson 2013). Hos barn är leken ofta föreställande och fantasin råder över verkligheten där en stol kan bli en häst. Det kännetecknas genom tillgivenhet och självförglömmelse och balans mellan de som deltar i leken.

Leken kan delas upp i *rollek*, *konstruktionslek* och *regellek* (NE 2021). Där *rollek* är den lek när barn går in i olika roller, exempelvis att man leker att man är en mamma och då ska bete sig som en mamma. *Konstruktionslek* är konstruerandet av roller, relationer och byggande. *Regellek* kan exempelvis vara när barnen sätter upp olika regler för leken, som när barn spelar spel (NE 2021). Dessa beteenden kan sedan läsas av som spektrum då beteendet oftast blir invädda i varandra och skapar just det som vi kallar för lek (Schlesinger med flera 2020).

I artikeln ”Places for children – childrens place’s” (Rasmussen 2004) diskuterar författaren begreppen plats och rum. Specificerar plats inom barns värld mer som en plats som är en mer avgränsad plats. Avgränsningen sker i barns värld med vissa attribut och material och inte nödvändigtvis som rum begränsade med tak och

väggar i en specifik storlek. Rasmussen diskuterar begreppen ”barns platser” och ”platser för barn” i artikeln. Där platser för barn oftast är det platser som är skapade av vuxenvärlden för barn. Dessa platser är vanligtvis designade och konstruerade efter de vuxnas preferenser utan att barn fått frågan vad de önskar. Det kan vara en sandlåda, en gungställning med gungor. En rutschkana. Barns platser syftar i stället på de ytor och ställen som barn själva väljer till sina, platser som betyder något för barnen. Det kan vara ett spännande buskage, ett träd man inte får eller inte bör klättra inne på innergården, i stället för sandlådan och gungor som de vuxna ställt dit för barnens skull.

Begreppet barns platser är menat för att understryka och sätta i kontrast till platser för barn som en påminnelse och ett verktyg, för att inte glömma bort barnens perspektiv vid gestaltning och utformning av lekparker och lekplatser. Enligt Rasmussen så borde de olika typer av platser som barn skapar i leken understryka barn som sociala och kulturella varelser vilket borde tas med i beräkningen (Rasmussen 2004).

1.6.3. Barnperspektiv och barns perspektiv

Begreppen ”barnsperspektiv” och ”barns perspektiv” kan redas ut med frågorna ‘vad är bra för barn?’ och ‘vad barn tycker om?’, För att undvika tolkningssvårigheter kan man vid fysisk planering dela upp perspektiven ännu tydligare genom att separera begreppen barnperspektiv och barns perspektiv. Barnperspektiv innebär att det är de vuxnas perspektiv på barnens perspektiv. Medan barns perspektiv är utifrån barns perspektiv och upplevelser (Movium 2021). Här kan de uppstå en konflikt då de vuxna vanligtvis bedömer platsen utifrån hur den ser ut. Vad lekplatsen har för funktioner, om man kan träna där, springa, att det är städad på platsen, att redskap används på rätt sätt. Vuxna kan oroar sig för att saker ska gå sönder eller om barnen kan skada sig. vuxna konstruerar gärna öppna ytor som de bedömer trygga. Detta ställt mot barnperspektiv, då barn bedömer platsen mer fysiskt genom att ta och känna på allt, om det är roligt att leka där, vill testa och använda utrustning på sitt sätt, stökar ner, testa sina gränser och på så sätt gör sig illa ibland. Barn och vuxna kan även ha olika upplevelser och inställningar till vatten där vuxna inte vill bli blöta men att vatten kan vara ett av de material som har högst lekvärde. (Beckman 2018). Utomhus miljöerna bidrar även till barns upplevelse av äventyr när de upplever att de är en del av den stora världen utanför till skillnad mot det rum inomhus som de annars befinner sig i. Barn uppfattar ofta platserna de leker i som sina egna, ibland för stunden, ibland för någon dag men de kan även skapa en relation till platsen som de kommer att bära med sig resten av livet (Mårtensson 2013).

1.6.4. Trygghet, säkerhet och risk

För att en lekplats ska användas behöver barn och föräldrar känna sig trygga och säkra (Beckman 2018). Begreppet trygghet kan definieras utifrån Boverkets definition som relationen mellan en individ och den byggda miljön. Känslan som upplevs vid tolkning av den fysiska miljöns utformning baserat på bland annat individens tidigare erfarenheter och mediala bilder (Boverket 2019).

Säkerhet kan tolkas utifrån boverkets definition av plan och bygglagen där krav på friytor, lekplatser och fasta anordningar på lekplatser anges. Enligt plan och bygglag är det kommunens byggnadsnämnd som ansvarar för säkerheten. Kraven på säkerhet av säker lektrustning tillskrivs producenten, men att fastighetsägaren exempelvis kommunen har ansvar för att lekplatsens kvaliteter och egenskaper hålls efter (Boverket 2018).

En trygg och säker lekplats innebär inte bara att lagarna följs. Känslan av trygghet och säkerhet kan upplevas genom blandning av lummighet, öppna ytor, och att en plats sköts (Boverket 2018).

Tryggheten och säkerhet bör stå i proportion till lekfullhet och barnens aktiviteter där risk och risktagande är viktiga element (Harper 2017). Risktagande under uppväxten kan ge barnet möjligheter till att utveckla självsäkerhet och trygghet i sig själv och i sin omgivning. Det kan även ge en ökad förmågan att analysera risktagande och leda till att färre olyckor händer framöver. Risktagandet är en del av människans evolutionära utveckling och tidig hantering av risker förbereder barn för vuxenvärlden (Harper 2017). Englands myndighet för barns säkerhet och hälsa, Health and Safety Executive, HSE gick under år 2012 ut med underlag som visar på fördelarna i barns hälsa med utmanande lekmiljöer och att gestaltning av lekplatser och lekredskap inte ska handla om att eliminera risker. Fritt översatt så lyder deras nyckelbudskap:

“Lek är bra för barns välbefinnande och utveckling. När man planerar och tillhandahåller lekmöjligheter är målet inte att eliminera risker, utan att väga upp risker och fördelar. Inget barn kommer att lära sig om risker om de är omsvepta i bomull” (HSE, 2012).

1.6.5. Hälsa

Ett barnperspektiv är tillgången till grönområden och lekplatser. Tillgången påverkar barns välbefinnande, utveckling och hälsa. Det finns studier på att de som spenderar tid utomhus i naturlika miljöer är mer avslappnade och klarar

vardagsstressen bättre. Lekplatser erbjuder möjligheter till att springa och klättra vilket bidrar till fysisk och psykiskt välmående (Gill 2021).

Möjligheter för barn att kunna leka utomhus har visat sig vara betydelsefulla på flera sätt där kognitiva känslomässiga och hälsosamma resultat har påvisats. Barns aktiva lek ger bättre fysik och bidrar till att vikt och aktiv fettförbränning, vilket i sin tur är förebyggande mot hjärt- och kärl-sjukdomar, typ 2 diabetes, och bencancer. Aktiv lek bidrar även till att barn får bättre koncentrationsförmåga, arbetsminne, uppmärksamhet, motivation, självstyrning och en bättre förmåga att kommunicera med sin omgivning och sina jämnåriga vilket bidrar till bättre hantering av sociala interaktioner (Gill 2021).

Aktiviteten behöver inte begränsas till endast lekplatsen utan påverkas också av hur barn tar sig till och från och mellan sina platser. Ett barn som cyklar eller går till och från skolan och lekparken får en högre fysisk aktivitet än det barn som får skjuts till skolan. Att cykla till och från platserna bidrar även till barnets frihetskänsla och kan vara givande för utvecklingen av barnets självständighet (Gill 2021).

För att säkra hälsoaspekterna är det viktigt att utformningen sker på rätt sätt och inkluderar så många som möjligt så att alla barn får samma förutsättningar att främja sin hälsa. En lekplats med många och varierande aktiviteter är därför av vikt. För att dra nytta av lekens hälsoeffekter så behöver utformningen av lekplatsen vara grundad i förståelsen av lekens uppkomst, gång och ses som överföringar mellan barnet och landskapet (Mårtensson 2013).

1.6.6. Tillgänglighet på en lekplats

För att en lekplats ska kunna vara lekbar och kunna främja hälsa och möjligheter att nyttja den behöver lekplatsen vara tillgänglig. Begreppet tillgänglighet kan tolkas på flera sätt, dels via lagar och regelverk såsom genom *Plan och bygglagen* som definierar lagen för fysisk planering i Sverige och genom *Plan och byggnadsförordningen* som säger att alla oavsett fysisk kapacitet och möjlighet ska ha tillgång till och kunna röra sig så fritt som möjligt i Sverige (Boverket 2019). Tillgänglighet kan även innebära barnens närhet till en lekplats, avståndet och hur enkelt det är att ta sig till platsen. En lekplats kan ligga 100 meter bort från ett barns hem, men kan på grund av trafik och andra inslag i området göras mindre tillgänglig (Gill 2021).

Tillgänglighet påverkas genom olika funktionsvariationer och måste ta i anspråk vid planering och utformning. Funktionsvariationer behöver inte synas på barnet, då en funktionsvariation exempelvis kan vara astma eller en kognitiv

funktionsnedsättning. Begreppet tillgänglighet innebär minimering av fysiska hinder, men inkluderar även tillhörighet och inkludering, vilket innebär att man i planeringen ska försöka skapa miljöer som minimerar sociala hinder och skapa platser med lösningar som fungerar för så många som möjligt för att på så sätt vara mer tillgängliga och inkluderande (Beckman 2018). Beckman har utifrån Play Wales, en ideell organisation i England som arbetar med tillgänglighet för barn tagit fram en tabell med rekommendationer för anpassningar vid olika funktionsvariationer. Där exempelvis inslag av grönska och natur, sand och vattenlek, variation av öppna och stängda ytor kan vara bra anpassningar till barn med neuropsykiatriska funktionsvariationer så som ADHD. Samtidigt som tydliga och lättförstådda skyltar är viktiga för de barn med kognitiva funktionsvariationer, och att höjdsättningen och materialvalen görs så att de som har en rörelsevariation eller synvariation kan använda lekplatsen utan svårigheter (Beckman 2018).

1.6.7. Urbana ekosystemtjänster

En viktig aspekt hur hälsoperspektivet kan styras och påverkas av hur stadsplaneringen går till är tillgången på Ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster är de tjänster som ekosystemen ger människan och är ett begrepp som används för att förklara människans beroende och relation till ekosystemen (Naturvårdsverket 2021). Ekosystemtjänster delas vanligtvis upp i fyra kategorier. *Stödjande, reglerande, kulturella och försörjande*. Stödjande ekosystemtjänster är de tjänster som artrikedom och biologisk mångfald, livsmiljöer, vattnets kretslopp, jordbildning ekologiska samspel mellan arterna. De andra ekosystemtjänsterna står alltid i relation till de stödjande ekosystemtjänsterna. Reglerande ekosystemtjänster kan vara att träden svalkar och skuggar byggnader i städerna och bidrar till jämnare temperaturer. Lövverk som renar luften från föroreningar, buskage och växtlighet som dämpar buller och ljud från trafik. Kulturella ekosystemtjänster är de upplevelser och möjligheter grönområden kan ge, en park att springa i, eller en plats att mötas på. Det gynnar den fysiska- och mentala-hälsan då en park kan bidra till känslan av lugn och återhämtning. Samtidigt som grönskan i staden kan bidra till kunskap och kulturella utbyten genom att öka förståelsen av ekosystemen och naturen. Försörjande ekosystemtjänster kan vara träd som ger frukt (Boverket 2021).

Naturen bidrar till en viktig infrastruktur i städerna. Urbana ekosystemtjänsterna kan vara allt från de anlagda parkerna, gröna tak, gröna gårdar och våtmarker och lekplatser (C/O city 2021).

1.6.8. Regnet & staden

Det finns många sätt som regn påverkar staden på och många sätt att hantera det på. Regn kan uppfattas och upplevas på olika sätt. Ett sommarregn och doften efter det, jämfört med ett kallt regn i november eller februari. Skyfall och duggregn. En stad kan upplevas på olika sätt beroende på väder. Människor beter sig annorlunda, Staden ser annorlunda ut och olika människor i samhället kan uppfatta regnet på olika sätt. Den som cyklar till arbetet i stället tar bilen en regnig dag, barnen är ute och hoppar i vattenpölar som bildas på gatan. Hanteringen av regnet bidrar till olika kreativa lösningar och arkitekterna behöver anpassa sitt arbete efter regnhantering, där regnet kan ses som en resurs eller som ett problem (Krenz u.å.).

Genom att planera och dimensionera efter mer intensiva och tätare skyfall kan vattnet bli till en resurs för lek. Detta går att göra genom att se till städernas resiliens och resultants, det vill säga städernas stresstålighet och de möjliga lösningarna på problem som kan skapas i stadsrummen. Det kan vara möjliga sociala lösningar som behöver finnas. Att det finns en lekplats för barn att leka på när det inte är klimatanpassnings som inte behöver ses till, men att när det väl kommer stora mängder nederbörd så finns lösningarna inbyggt i lekplatsen funktioner (Gustafsson 2015).

1.6.9. Gills principer och verktyg

För att lyckas skapa bra lekplatser behövs det inte bara kunskap om gestaltning och utformning av en lekplats. I boken *Urban Playground* arbetar Tim Gill (2021) utifrån olika principer och verktyg. Vilken funktion som utformningen och sociala och funktionella aspekter av som är viktiga. Gill tar även upp aspekten om hur man engagerar stadens politiker, medborgare och barn för att utforma och förverkliga mål och visioner kring lekplatser. Det handlar bland annat om inkluderande, visioner, riskhantering. Principerna och verktygen är tänkta att användas som inspiration, där vissa utgår från FN:s barnkonvention.

Problematik som klasskillnaderna är viktiga aspekter att ta med i utredningar och undersökningar. Var lekplatsen är belägen, hur tar man sig dit och vilka barn är det som har möjlighet att vara här och hur beroende av vuxna är barnen för att ta sig till lekplatsen (Gill 2021).

Det finns även statistik på att barn i städer som växer upp i hem med en lägre klass har mindre tillgång privat utomhusmiljö (Gill 2021) därför kan det finnas ett större behov för dem av publika lekplatser. Skillnaden på kön och etnicitet kan också påverka den upplevda friheten och möjligheten till lek (Gill 2021).

Gill vill att man som vuxen ska påminna sig själv om sin egen barndom och vad det var man värderade då, han föreslår även att barn tas på allvar och lyssnas på i deras önskemål och visioner. Där de som utformar städer och lekplatser kan få lösningar på problem genom barns sätt att tänka, det kan vara tidskrävande men givande. Vikten av att veta och förstå sin målgrupp. För vem bygger man och hur? Fältstudier är enligt Gill ett bra verktyg genom att analysera befintliga platser och eventuell plats för nybyggnation av lekplats för att på så sätt hitta befintliga värden och se vad som kan förbättras.

Städer bör lägga resurser och ha policys riktade mot barns utrymmen och platser med riktlinjer hur de ska utformas. Vad de ska innehålla kan man få fram genom att mäta och undersöker värden. De olika värdena kan exempelvis vara upplevd trygghet, avstånd, känslan av frihet, möjlighet till lek och grönområden i närhet till hemmet, om grannskapet där barn bor har träd och gröna stråk och möjlighet till att cykla (Gill, 2021).

2. Metodbeskrivning

För att besvara frågeställningen så har studierna bestått av platsbesök och intervjuer. Detta i en någorlunda nämnd ordning. Detta gjordes för att ge ett perspektiv kopplat till befintliga teorier, regler och rekommendationen om vad som anses vara en bra lekplats. Till min hjälp vid ett av platsbesöken använde jag mig av *‘Checklista som stöd för bedömning av kvaliteter i en lekmiljö’*. Framtaget av Beckman (2018) för Örebro kommun.

2.1. Platsbesök

Inför analys på plats har jag studerat platsens historia, bakgrund och syftet med platsen. Jag besökte platsen vid tre tillfällen. Det första besöket var en sommareftermiddag i början av juni 2021 på eftermiddagen med syftet att få en första överblick över lekplatsen och hur den lekutrustningen används vid uppehåll. Jag inventerade utrustning, material, växtlighet, rumslighet. Fotograferar. De andra två besöken skedde i slutet av november 2021. Vid det andra besöket tog jag med mina brorsbarn som är i 5 års åldern för att utföra en deltagarobservation (Davidsson, 2019). Syftet var att se var de rörde sig mest och vilka funktioner och utrustning på lekplatsen som de uppskattade mest. Datumet för den dolda observationen var den 24 november 2021, en eftermiddag vid 15 tiden. Jag nämnde inget till mina brorsbarn om observation då jag vill göra en dold observation (Davidsson 2019). Utöver en regnrock förberedde jag inget inför besöket den dagen då jag ville att studien skulle ske spontant (Davidsson 2019). Efteråt antecknade jag det jag noterat och frågade även barnen om vad det tyckte om lekplatsen, vad som var roligast. Vid mitt tredje besök observerade jag lekplatsen efter Beckmans *‘Checklista som stöd för bedömning av kvaliteter i en lekmiljö’* (2018). Då jag vid tidigare tillfällen besökt lekplatsen på eftermiddagarna valde jag att utföra detta en vardagsförmiddag för att se vilka som besöker platsen då. Checklistan användes som en metod för att analysera regnlekplatsen. Detta för att se vilka värden som lekplatsen har, samt vilka punkter som var särskilt intressanta och stod ut på den här platsen. Checklistan användes som stöd för att kunna bedöma om regnlekplatsen är en bra lekmiljö och för att se de olika aspekter i lekmiljön som gynnar till olika lekvärden.

Platsbesöken gjordes både under sommaren och vintern för att se hur mycket lekplatsen används beroende på väder och temperatur och om vatten och regn verkligen är en resurs för lek.

2.2. Samtal med en av projektledarna

Under försommaren 2021 hade jag mailkontakt med projektledarna för Rain Gothenburg vilket resulterade i ett längre samtal över zoom där de berättade om sin bakgrund som designer och projektet i helhet. Samtalets syfte var att få in inblick i hur projektledarna i staden arbetar med att skapa bra miljöer för barn och vilka svårigheter som de upplever med det arbetet. Jag ville veta vad projektledarna hade för syn på regn.

2.3. Verktyg för att skapa en attraktiv lekplats

För att skapa en attraktiv lekplats eller bedöma en redan befintlig lekplats sammanställde Örebro kommun och Beckman (2018) dokumentet *‘Checklista som stöd för bedömning av kvaliteter i en lekmiljö’*. Checklistans syfte är att ge rekommendationer vid projektering av lekplats eller granskning av befintlig lekplats. Bäckmans checklista är uppdelad i fem kategorier, *Attraktiv miljö*, *Sociala värden*, *Fantasi och skapande*, *Utforska och experimentera*, *Rörelseglädje och utmaning*.

Attraktiv miljö:

Innebär att lekplatsen ska vara lätt att nå, den kan ligga i anslutning till hemmet eller till och på väg till barnets andra aktiviteter, att det finns bra vägar att ta sig dit på och att det inte heller finns för tung trafik som bildar hinder på vägen. Utformningen av lekplatsen ska upplevas som inbjudande vilket kan göras genom att erbjuda gott om sittplatser. Lekplatsen får gärna koppla samman områdets historia och miljö eller utrustas med leksaker som är specialtillverkade för lekplatsen, för att ge den säregen karaktär och identitet. Topografin får gärna vara varierad. En utsiktsplats kan bidra till känslan av äventyr.

Grönska och vegetation bidrar till att skapa en attraktiv miljö. Perenner, lökar och variation av träd och buskage som kan visa årstidsväxlingar och variera i färg, form och doft. Frukträd, bär som går att plocka och äta. Träd kan bidra till

klättringsmöjligheter och buskage kan bidra med utrymmen för barnen att krypa in, bygga kojor eller gömma sig i. Att anpassa lekplatsen efter väder och vind skapar också attraktion.

Sociala värden:

Att lekutrustningen går att använda på ett varierat sätt och att den är designad och formgiven på ett sådant sätt att den tilltalar fler grupper och att användningsområdet inte behöver vara förutbestämt, bidrar till ökade sociala värden.

Att kunna vara flera som deltar kan påverkas av storleken av lekplatsen, men också av innehållet och antalet redskap då viss konkurrens skulle kunna uppstå mellan barnen om det är för trångt eller att det finns för få saker att leka med. Det ska finnas varierande aktiviteter så att barn i olika åldrar och olika förutsättningar kan aktiveras och delta i leken. Genusperspektivet är också viktigt att ha med i utformningen av en lekplats så att inte gamla normer och splittringar uppstår. Sociala världen kan även skapas med hjälp av sittplatser där folk kan slå sig ner och umgås, barn kan leka vid borden och vara nära vuxna om de önskar, att det finns bord att fika vid, eller någonstans för de vuxna att sitta när de är med vid lekplatsen.

Fantasi och skapande:

Innebär att lekplatsen är utformad på ett sådant sätt att den skapar förutsättningar till en variation av aktiviteter och lekar. Det är inte lekutrustningen som ska styra leken utan barnens fantasi och leklust. En lekplats kan vara utförd med fantasifull design och utsmyckning som kan uppmuntra till kreativitet och få lekplatsen att upplevas som magisk. Lösa material kan även bidra till kreativitet och skapande då barnen kan bygga kojor och skapa olika rum av exempelvis pinnar som de samlar ihop. Vatten är ett annat bra lekelement just så som kanaler eller bäckar av. Att det finns vatten att hämta och hälla ut. Eller platser där det bildas vattenpölar som går att hoppa i eller spegla sig i.

Utforska och Experimentera:

Lekplatsen har en varierande miljö och biologisk mångfald som kan bidra till en artrikedom av djur som lever i dammar, olika pollinerare på blommorna, insekter som bor i förmultnade träd, eller att det finns ett insektshotell på plats bidrar till nyfikenhet och lärande hos barnen. Att lekplatsen förändras över årtiderna bidrar också till olika miljöer och att lekplatsen ska vara konstruerad så att den går att använda året om. Buskage och träd som ändrar färg och tappar löv är bidragande element för detta.

Rörelseglädje och utmaning:

Vid utformning av lekplatser är det viktigt att tänka på att det finns utrymme för rörelse och utmaningar. Att det finns öppna ytor att springa, jaga, sparka fotboll, kasta en boll mot ett bollplank på. Att det finns möjlighet att cykla intill. Att det finns inslag i parken att klättra på, både för de små och för de lite äldre barnen. Att det finns möjligheter att kana och rulla runt, att det finns utrustning eller inslag där barnen kan uppleva hög fart så som att gunga och att det finns saker att öva balans och styrka på så som att balansera på en stock eller liknande föremål.

3. Resultat

3.1. Platsbesök

3.1.1. Första spontana besöket

10 juni en solig dag, jag besökte lekplatsen mellan 13.30 och 14.30. Besöket var främst till för att få en uppfattning av lekplatsen och se den. Två barn med varsin förälder var där och lekte. Det ena barnet hade en fruktstund vid en av bänkarna, det andra barnet hämtade vatten från näckrosdammen och hällde på lekutrustningen, och sen lite sand på det.

Trots att det inte regnar så kan barnen fortfarande använda sig av rännorna och lekutrustningen som är utformad för regnvatten. Detta tack vare tillgången på vatten från näckrosdammen och från drickskranen på andra sidan parken (Se figur 6, 7).

Lekplatsen har små rabatter med grönskande blommor. Träden skuggade delar av lekplatsen. Det var en stilla stund i lekplatsen. Runt om i parken låg folk och solade, läste och tog en paus.

Figur 6, Lekplatsen sedd med näckrosdammen i ryggen

Figur 7, Lekplatsens lekutrustning som går att använda med vatten från dammen även soliga dagar.

3.1.2. Dold observation

Onsdag 24 november, eftermiddag. Vi hade tur med vädret och det regnade. Regnet fyllde de formgjutna groparna med vatten och bildar vattenpölar. Vattenpölarne var tillräckligt djupa för att hoppa i och det går att samla upp vatten med en hink ifrån pölarne. Barnen verkade väldigt förtjusta i den betonggjutna formen som de kunde hålla vatten i (se figur 8). Jag observerade att tillgången och närheten till dammen verkade spännande och äventyrlig ur barnens perspektiv. Barnen hämtade både vatten och kasta pinnar i dammen. Ju mer vatten desto roligare verkade barnen ha det. De kunde hålla ner vatten i sanden och skapa geggamoja. Den lek som var mest aktivt var att hålla vatten och se hur de rörde sig i lekutrustningens former (Se figur 8). Jag noterade att något tidigare barn hade varit och grävt små kanaler eller rännor i sanden ner mot dammen. Antagligen för att hämta vatten från dammen för att hålla på lekutrustningen och låta det rinna över och ner i sanden och tillbaka till dammen.

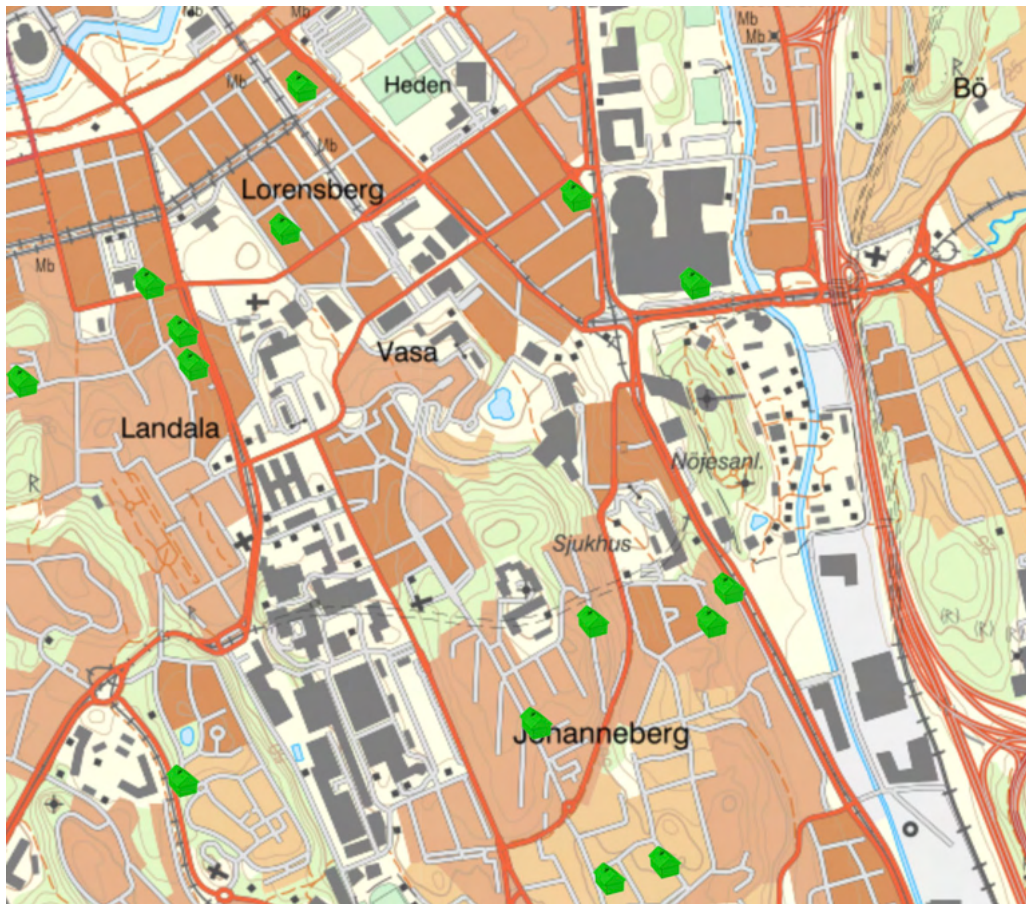
De näckrosformade taken gav skydd från regn, samlade upp regnvatten och ledde det ner mot lekutrustningen där barnen lekte (Se figur 9). Vattnet flödade. Efter ca en timme var vi alla rätt trötta, blöta och kalla och det var dags att åka hem.

Figur 8, Lekplatsens roligaste utrustning enligt mina brorsbarn.

Figur 9, Näckrosbladutformade tak som skyddar och leder regnet ned i lekutrustningen.

3.1.3. Platsbesök utifrån 'Checklista som stöd för bedömning av kvaliteter i en lekmiljö'.

Figur 10, Förskolor i närområdet markerade som gröna hus..

Besöket skedde den 25 november på förmiddagen då jag tidigare besökt lekplatsen på eftermiddagarna. Jag behövde även fotografer då det under besöket dagen innan mörknat och var svårt att ta bra fotografier.

Attraktiv miljö:

Regnlekplatsen kan utifrån checklistan bedömas som en attraktiv miljö. Platsen är lätt att nå och inom 600 - 2000 meters avstånd finns 14 förskolor. Fem av dessa kan nå parken utan att passera större trafikerade gator (Se figur 10). Det finns fortfarande trafikerade bilvägar men för flertalet av de boende i närområdet går parken att nå genom att promenera på gångvägar och stigar ner i parken från Johanneberg. I närområdet finns även ett flertal grundskolor vilket gör lekplatsen tillgänglig för de lite äldre barnen som kan promenera eller cykla dit själva. För att vara en mycket centralt belägen lekplats så är det relativt få barriärer, så länge besökarna kommer från Johannebergs hållet, kommer man från andra håll så är det en stora centrala trafikerade vägar som kan skapa barriärer. Runt om parken är det

endast cykel och gångvägar, ingen biltrafik vilket gör platsen fri från buller och trafikljud. Jag noterar dock att 30 - 40 m från lekplatsen byggs en av uppgångarna till Västlänken, en pendeltågsstation. Byggnationen är inget som stör märkbart och de barn som leker verkar ha fullt upp med leken och verkar inte störas. Lekplatsen och parken i sin helhet inbjuder till en plats för avkoppling dels för att det inte finns någon bil eller spårvagnstrafik. Bredvid parken ligger Göteborgs universitet, det är rörelse och de förbipasserande bidrar till att miljön kan upplevas mer trygg. Parkens promenadstråk och cykelvägar är utrustade med gatubelysning och lekplatsen har kompletterats med tre stolpar med vardera fyra spottar som lyser upp lekplatsen vilket bidrar till trygghetskänsla. Parken har varierande topografi, med slänter och mindre kullar.

Lekplatsen är utformad med mindre stenar samt gjutna gropar som bildar vattenpölar och vattenspeglar vid regn, vilket gör att regn interageras och går från något negativt till något positivt. (Se figur 11). Lekplatsen är även utrustad med specialdesignad lekutrustning som ska uppmuntrar till vattenlek och blir extra roliga att leka med när det regnar eller om det finns tillgång till vatten (Se figur 12).

Näckrosdammen intill lekplatsen bidrar till att göra platsen än mer attraktiv. Det går att promenera runt dammen, sitta ner vid bänkarna som är placerade runt dammen. Dammen ser också till att det alltid finns vatten tillgängligt att leka med även när det inte regnar vilket i sin tur gör att näckrosdammen blir ett bra komplement till regnlekplatsen utrustning.

Att utrustningen i sig är utformad för att vara extra rolig när det regnar bidrar till att öka attraktiviteten på lekplatsen och så sätt blir regnet en resurs

Figur 11, Konstruerade vattenpölar

Figur 12, Konstruktion med dämmen för att leka med regnvatten.

Grönskan i parken består till stor del av stora gräsytor, stora träd och buskage som anlades för 100 år sedan, (Se figur 13) element som bidrar till lekplatsens säregna karaktär och gör att lekplatsen kan upplevas som speciell och attraktiv. Lekplatsen och parken omges även av äldre byggnader i tegel, en näckrosdamm, rododendronbuskar.

Grönskan i själva lekplatsen består av rabatter för mindre perenner och buskar som bidrar och till blomning med varierande färger, pollinerande insekter såsom fjärilar. De stora träden intill lekplatsen kan erbjuda skydd från väder och vind, det ger skugga de varma soliga dagarna och skydd från regn när det behövs. Träden skiftar färg under åren med gröna löv på våren och orange och gula löv på hösten, och bildar stora svarta kronor under vintern. Träden bidrar även med löv, mindre kvistar och pinnar. Löst material som blir lekmaterial för barnen, lövhögar att lek i, pinnar att meta i dammen med.

De äldre rododendronbuskarna intill lekplatsen är uppklippta nedtill så att de går att se genom, vilket bidrar till att de blir enklare att städa och sköta, men framför allt till att ingen riktigt kan gömma sig i buskarna och genom det upplevs platsen mer trygg. Rododendronbuskarna kan också bidra till doftande blomning, pollinerare och en estetiskt tilltalande plats, och stigarna i buskarna tyder på att de används flitigt och bidrar till lekplatsens rumslighet. Det finns både små och större rum i buskarna vilket skapar barns platser och platser för barn. De kan gynna till lugnare lekar. Buskarna bidrar till en varierande rumslighet i parken, allt går inte att se vid första anblicken (Se figur 14).

Lekplatsens grönska bidrar med många positiva ekosystemstjänster som är Stödjande, reglerande, och kulturella.

Figur 13, Rododendron som bidrar med rumslighet och grönska

Figur 14, Gångar och rum i Rododendronbuskarna

Sociala värden

Mångfunktionaliteten på regnlekplatsen är att döma helt okej. Det finns fasta redskap såsom gungor, en rutschkana en klätterställning, de inbjuder inte till särskilt varierande lekmöjligheter utan de fyller sin tänkta funktion. Rutschkanan är ganska hög, brant men inte så lång. Rumsligheten är varierande, det finns plats för lekar efter varierande humör och energi. Lekplatsen och parken är stor till ytan. Det finns utrymme för springlekar. Lekplatsen är varierande i sin terräng och det finns möjlighet för klassiska lekar som kurragömma och dunkgömma. Det finns utrustning och plats så att många barn och förskolegrupper kan vara på lekplatsen samtidigt utan att alltför stor konkurrens uppstår. Platsen erbjuder möjlighet att leka många tillsammans men också möjlighet att kunna leka ensam. Innehållet är varierande i svårighetsgrader, där de mindre kan leka i och med sanden och vattnet, gunga samtidigt som klätterställningen erbjuder utmaning till de äldre barnen.

Lekmiljön innehåller naturmiljöer och lekredskapen styr inte leken och det finns möjlighet för pojkar och flickor att leka tillsammans. Lekplatsen attraherar nästan alla barn och är inte laddad med koder och normer, då utrustningen är utformad på ett sådant sätt att många kan leka på den. Det finns varierande sittplatser, stenar, bänkar och några sittplatser med bord. Vid sittplatserna med bord kan man rulla in en mindre barnvagn. Dock saknas det att komma åt borden från en större rullstol. på borden. Gräsmattorna erbjuder möjlighet att samlas på för picknick eller för förskolegrupper att äta sin matsäck på. Det finns inte några direkta faciliteter såsom café eller toaletter direkt anslutna till lekplatsen. Men de finns att nyttja inne i universitetets lokaler.

Figur 15, Utmanande klätterställning för de äldre barnen.

Fantasi och skapande:

Regnlekplatsen är mångfunktionell och erbjuder en variation av aktiviteter och lekar. Det finns löst material i form av pinnar, löv, sand och vatten att leka med. Sanden bidrar till konstruktionslekar då den är lätt formbar och är med medlem i föreningen finns spadar och hinkar att tillgå på plats. Sanden fungerar lika bra till att göra geggamoja som att bygga och gräva i. Sanden är anlagd som en strand precis intill dammen. Näckrosdammen tillför stora upplevelsevärden. Barnen kan kasta pinnar och löv i dammen. "Fiska" i dammen, och på föräldraföreningens Facebook sida kan jag se att de anordnas isfiske i dammen under vårvintern. där barnen står iklädda stövlar och vinterkläder och fiskar upp tunn is som bildats på dammen med hjälp av håvar, is som de sedan samlar på hög på stranden och leker med. Lekplatsen är specialdesignad lekutrustning av konstnärerna Annika Oskarsson och Thomas Nordström. Denna lekutrustning är unik för platsen, där tak och lekutrustning är utformade som stora näckrosblad. Lekutrustning är till för leka med regn och vatten från dammen i är med och bidrar till fantasi och skapande samtidigt som parken och miljön bidrar till att platsen kan upplevas speciell och magisk.

Figur 16, Barn som leker i regnet och lekplatsen konstruerade vattenpölar © Peter Svenson

Utforska och Experimentera:

Miljön på lekplatsen är varierande och naturrik. Det finns en variation av träd, buskar, gräs och perenner som bidrar till biologiska mångfald. den biologiska

mångfalden skapar förutsättningar för ett varierat insekts och fågelliv. Näckrosdammen bidrar även till möjligheterna för barnen att få se groddjur, trollsländor och andra insekter och småkryp som lever i vattennära miljöer. På skjulet med leksaker har det installerats ett mindre insektshotell., vilket kan bidra till barnens lust att utforska och experimentera om insekter och småkryp. Miljön är också föränderlig och varierar under årstiderna så den är inte alltid den samma. Den lekutrustningen som är specifikt tänkt att använda vid regn eller tillsammans med vatten bidrar möjligheter att experimentera med vatten, precis som att barnen kan bygga dammar och leda vatten i sanden. Vad det gäller andra sinnesupplevelser såsom varierande utrustning för att leka med ljud, eller buskar och träd att smaka frukt och bär i från så saknas detta på regnlekplatsen. Buskarna och dammen erbjuder barnen möjlighet att utforska och gå på äventyr. Det finns inga klätterträd eller större stenar att klättra på men parken med sina vyer kan från ett barns perspektiv upplevas som en vild miljö och det finns stigar att vandra och utforska området med.

Rörelseglädje och utmaning:

Lekplatsen och parken erbjuder stora öppna ytor som går att använda på fler olika sätt. Det finns inga självklara utrymmen för bollspel, eller några bollplank. Det finns möjlighet för mindre barn att åka med cyklar och leksaksbilar inne på själva lekplatsen, för de äldre barnen finns det möjlighet att cykla runt i parken. Möjligheten till klättring är begränsad för mindre barn, de något äldre barnen kan utmana sig själva eller sina kamrater att klättra på lekplatsens klätterställning som både kan bli en klätter-, höjd- och balansövning. Slänterna i parken erbjuder barnen möjlighet att rulla eller åka pulka i. Det finns inte några direkta aktiviteter för barn att öva upp sin fysiska styrka i form av lekredskap som innebär lyft, däremot kan de springa och balansera på stenar och mindre grenar och rötter i buskarna.

3.2. Uppsummering av resultat

Göteborg stad har haft som vilja och vision att göra staden mer attraktiv genom att ändra på inställningen till regn och har med det varit med och utvecklat idéer och platser i staden där man kan uppleva regn positivt och som en resurs. Efter att ha besökt lekplatsen så går det att se hur vatten är en integrerad del av lekplatsen och barnens lekar. Antingen att de samlar vatten ur näckrosdammen eller när vatten kommer i form av nederbörd. Regn bidrar till extra lekvärden. Regnet som faller i lekplats 190 blir till en resurs, löst material som går att leka med. Barnen upplever platsen som ännu roligare vid regn och lekplatsen verkar genom det fått ett positivt rykte och kan på grund av det bli ett utflyktsmål även för de som inte bor i närheten. Det i sin tur kan bidra till ökade sociala värden och göra platsen än mer attraktiv.

Tillgången på vatten och att lekplatsen och dammen ligger vid en naturlig lågpunkt bidrar även med mer växttillgängligt vatten vilken kan gynna grönskan som i sin tur kan bidra med fler ekosystemtjänster, vilket gör att regnlekplatsen upplevs som en oas i staden.

Figur 17, Lekplatsen sed mot näckrosdammen. © 02arkitekter/Ulf Celandier

Figur 18, Sand att leka med som vätter mot näckrosdammen.

4. Diskussion

Regnlekplatsen, lekplats 190 går i linje med Göteborgs barnkonsekvensanalys då jag tycker att det är tydligt att de har tagit hänsyn till barns perspektiv och barnperspektiv i utformningen av lekplatsen. Jag upplever det som att det finns gott om utrymme för barnen att leka och utvecklas och att det finns olika platser och rum inom lekplatsen där barnen väl välja att göra till sina egna.

Min åsikt är att projektörerna för lekplatsen och projektledarna för Rain Gothenburg har arbetat utifrån påminnelsen om den egna barndomen och vad man som barn värderade då, vilket även enligt Gill är en viktig aspekt.

Jag bedömer lekplatsen som trygg och säker utan att vara en så kallad KFC-lekplats då barnen kan leka fritt bland buskar, gungor och vid vatten vilket kan förstärka barnens självkänsla och känslan av att vara på äventyr. Möjligheten till att springa runt och leka på påverkar antagligen barnens hälsa till det positiva.

Lekplatsen känns idag som en säker och trygg plats. Men detta kan komma att förändras fram över på grund av urbaniseringen och att Västlänken, en pendelbanestation ska ha sin uppgång precis intill lekplatsen. Det kan komma att bli en mindre lugn plats, med ökade strömningar av människor. Men en pendelstation i anslutning till lekplatsen kan också bidra till att fler barn kan få det enklare att ta sig till lekplatsen, vilket i sin tur kan vara positivt för inkluderingen och tillgängligheten.

Regnlekplatsens utformning bidrar till ekosystemtjänster så som vattenreglering, och bidrar till växttillgängligt vatten vilket i sin tur skapar en oas i stadens annars hårdgjorda miljö.

Utformningen för att uppmärksamma och göra regn till en resurs för påverkar även stadens och människornas sätt att förhålla sig till regn.

Konstruerade vattenpölar, rännor och läget intill Näckrosdammen är det som gör lekplatsen speciell. Det är en lekplats som är extra rolig när det regnar, en regnlekplats. Lekutrustningen som är gjord för regn går att använda även de soliga

dagarna tack vare tillgången på vatten från dammen vilket gör att parken och dess utrustning går att leka med alla dagar om året.

Det är genom kreativa lösningar som lekplatsens utformning och anpassning efter regnet som gör den unik vilket bidrar till ökat attraktionsvärde för platsen.

Lekplats 190, regnlekplatsen är enligt mig ett tydligt och bra exempel på hur regn och vatten kan bli en resurs för lek.

4.1. Metodreflektion

4.1.1. Reflektion av platsbesök

Att som projektör, landskapare besöka platsen är A och O, för att återkoppla till Gills uppmanande till av fältstudier. Fältstudier är ett bra sätt att analysera den befintliga platsen och eventuell plats för nybyggnation av lekplats för att hitta befintliga värden och se vad som kan förbättras. Något jag tycker att man har lyckats med här då man vid etablering av lekplatsen tog vara på den redan befintliga dammen och som idag förstärker lekvärdena på platsen.

Platsbesöken gav mycket och jag tycker att det givande och bra att besöka lekplatsen vid tre olika tillfällen, de gav mig möjligheten att upptäcka och se saker som jag kanske inte sett tidigare.

Det började med ett oförberett besök, sedan med Davidssons metod, dold observation som gav ett fokus på hur och vad barnen leker någonstans, och sista besöket på plats var med Bäckströms checklista.

Det första spontana besöket solig försommardag visade upp lekplatsen ur ett perspektiv och hur grönskande och lummig parken är till skillnad mot en grå och regnig dag i slutet av november.

Den dolda observationen var bra utifrån det perspektivet av att få höra vad och hur de tänkta användarna upplever och använder platsen, Barns perspektiv.

Beckmans checklista (2018) var mer ingående och ett bra verktyg att använda sig av för inventering och användande av lekplatsen. Det jag kan sakna och tycker en brist i Beckmans checklista är tillgänglighetsperspektivet och då tänker jag både på tillgänglighetsperspektiv i hur man tar sig till platsen men, också tillgänglighet för de som har olika funktionsvariationer. Brist av tillgänglighet påverkar inkluderande, deltagande och gemenskap och borde vara en egen rubrik i checklistan. Utöver denna brist tycker jag att checklistan

har varit ett bra verktyg att analysera platsen med. Den är lättbegriplig att förstå och är väl omfattande. Ibland något repetitiv men vissa saker är vid analys av platsen svåra att skilja från varandra och därför kan de ingå under flera olika punkter. Listan är speciellt ett bra verktyg då den går att knyta an till teorier om barn och även till barns mående och exempelvis dokument som barnkonsekvensanalyser.

4.1.2. Reflektion av Intervju

Att intervjua projektledarna från Rain Gothenburg var en bra metod då det var intressant att höra deras visioner och om svårigheterna i projektet. Det märks att de arbetar inom en politiskt styrd organisation och är begränsade i sin kommunikation. De kan inte använda vilken media som helst och skapa hemsidor och plattformar på projektet. Detta är något som de också nämnde under samtalet. Överlag tycker jag att samtalet med projektledarna var givande även om det bitvis var lite upprepande svar som sa hur fantastiskt det är när man arbetar som de gör. Det kändes som mycket politik, vilket i sig inte behöver vara negativt. För vill man förändra något i en. Stad så behövs både engagemang, vision och att kunna bemöta politiska frågor och andra politiska åsikter. Något som Gill även poängterar i sin bok.

Jag hade även kontakt med 02arkitekter som projekterade regnlekplatsen och hade önskat att få svar på frågor ifrån dem. Det blev några mejl fram och tillbaka i försök om att försöka få till en intervju. Jag var flexibel för att göra intervjun på zoom, telefon eller på plats i Göteborg där de har sitt kontor. Tiden gick och jag fick ingen återkoppling, Efter det mailade jag några frågor som jag nu i skrivande stund ännu inte fått tag på. Vilket känns synd, då jag hade önskat att få höra från landskaparnas perspektiv.

4.2. Slutord

Regnlekplatsen stod klar december 2019, och verkar sedan dess vara en populär och välbesökt lekplats bland barn.

Genom att tänka kreativt och våga se regn som något positivt kan man påverka och förändra invånares relation till och inställning till regn. Att tänka nytt och utforma staden efter rådande klimat så kan regn bli en resurs för lek.

Fortsatta studier inom ämnet som skulle vara intressanta att undersöka vidare på är hur regn påverkar människan, och vilka skillnader det kan vara i hur vuxna och barn upplever regn. Det skulle även vara intressant hur man genom olika konstruktioner kan hantera olika mängder av regn. Hur man med hjälp av tekniken och kreativiteten kan göra pedagogiska och roliga gestaltningar och inslag, med hjälp av regn i urbana stadsrum. Inslag som uppskattas av vuxna och barn men som också kan göra nytta i dagvattenhanteringen.

5. Referenser

- Beckman, M. (2018). *Lek på Riktigt*. Örebro kommun.
- Beckman, M (2018.) *Checklista som stöd för bedömning av kvaliteter i en lekmiljö*. Bilaga till Beckman, M (2018). *Lek på riktigt*, Örebro kommun,
- Boverket (2018) *Säkerhet*
<https://www.boverket.se/sv/byggande/sakerhet/barnsakerhet-och-personsakerhet/lekplatser-och-lekredskap/> [2021-11-17]
- Boverket (2009). *Tillgänglighet*.
<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/regler-om-byggande/boverkets-byggregler/tillganglighet/> [2021-11-16]
- Boverket (2019) *Trygghet - ett mångtydigt begrepp*.
<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/brottsforebyggande-och-trygghetsskapande-atgarder/trygghet-och-brott/trygghetsbegreppet/>
[2021-11-16]
- Boverket (2021) *Olika typer av ekosystemtjänster*
<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/ekosystemtjanster/olika-typer-av-ekosystemtjanster/> [2021-12-01]
- Brown, R and Corry, R. (2020). Evidence-Based Landscape Architecture for Human Health and Well-Being.
https://www.researchgate.net/publication/339421955_Evidence-Based_Landscape_Architecture_for_Human_Health_and_Well-Being s1-2.
[2021-11-21]
- Gustafsson, M (2015) *Urbio Plattform för hållbar stadsutveckling - Röd-grön-blå stadsbyggnadskonst* https://www.youtube.com/watch?v=GFm_IxVv3uE
[2021-12-01]
- Göteborgs posten (2016) Experterna ska göra Göteborg till bästa regnstaden <https://www.gp.se/experterna-ska-göra-göteborg-till-bästa-regnstaden-1.1768440>
[2021-06-03]
- Göteborgsstad, (2017). *Barnkonsekvensanalys*
<https://goteborg.se/wps/wcm/connect/c85a1083-92b6-420d-9c79-523d1648264f/BKA20171.2MINDRE.pdf?MOD=AJPERES> [2021-11-19]
- Harper, N. J. (2017). Outdoor risky play and healthy child development in the shadow of the “risk society”: A forest and nature school perspective. s 12.
https://www.researchgate.net/publication/321793826_Outdoor_risky_play

- and healthy child development in the shadow of the %27risk societ y%27 A forest and nature school perspective [2021-11-11]
- Health and safety Executive (2012). Children's play and leisure – promoting a balanced approach
<https://www.hse.gov.uk/entertainment/childrens-play-july-2012.pdf> [2021-11-15]
- Krenz, J, (u.å) Rain in Architecture and Urban Design
<http://webx.ubi.pt/~jkrenz/Rain.pdf> [2021-11-12]
- Moback, 2016. *Experterna ska göra Göteborg till bästa regnstaden*.
<https://www.gp.se/experterna-ska-göra-göteborg-till-bästa-regnstaden-1.1768440>
 [2021-11-10]
- Mårtensson.F (2013). *Vägledande miljödimensioner för barns utomhuslek*
 Naturvårdsverket (2021) *Ekosystemtjänster*
<https://www.naturvardsverket.se/ekosystemtjanster> - [2021-12-01]
- NE (2021) *Lek*.
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/lek> [2021-11-20]
- NE (2021) *Regn*. <https://www.ne.se/sök/?t=uppslagsverk&q=regn> [2021-11-20]
- Rasmussen, K. (2004). Places for children – children's places.
https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0907568204043053?casa_token=efJAAXiiI0MAAAAAA:814-v3KDvA7HOaP3tbeZTSaWB47M6AH5YMG_1fi_AVupROozoU8WFJQCZBIld8HK-qB2U9mSusQQvg [2021-11-16]
- Regeringskansliet, (2021) *Barnkonventionen som svensk lag*.
<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/barnkonventionen-som-svensk-lag/>
 [2021-11-24]
- Schlesinger, M. A., Hassinger-Das, B., Zosh, J. M., Sawyer, J., Evans, N., & Hirsh-Pasek, K., 2020. Cognitive behavioral science behind the value of play: Leveraging everyday experiences to promote play, learning, and positive interactions. *Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy*
- SMHI, (2021). *Regn*
 Space Scape, (2012) *Stadslivet i centrala Göteborg*
https://www.spacescape.se/wp-content/uploads/2015/05/projektrapport_goteborg_stadslivsanalys.pdf
 [2021-12-09]
- <https://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/regn/regn-1.648> [2021-11-20]
- Tankesmedjan Movium vid SLU (2021) *Barn plats lek stad - strategier för barnvänlig stadsplanering* s 17. Stad & land nr 189. E-print AB
https://www.movium.slu.se/system/files/news/15134/files/Lekfull%20stad_hela_1ow_sidor.pdf barnperspektiv. s 17
- Unicef (2020) *Barnkonventionen*.
<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#hela-texten> [2021-11-24]

Intervjuer:

Jens Thoms Ivarsson, Projektledare Rain Gothenburg 2021-06-16.

6. Figurförteckning:

- Figur 1. Göteborgs placering i Sverige © Lantmäteriet © Mappbox
- Figur 2, Lägeskarta på regnlekplatsen. © Lantmäteriet
- Figur 3, Exempel på en KFC lekplats, La becque Schweiz.
- Figur 4, Illustration på lekplats 190, regnlekplatsen © 02Landskap
- Figur 5, Översiktsbild på lekplats 190, regnlekplatsen © 02Landskap/Ulf Celanders
- Figur 6, Lekplatsen sedd med näckrosdammen i ryggen
- Figur 7, Lekplatsens lekutrustning som går att använda med vatten från dammen även soliga dagar.
- Figur 8, Lekplatsens roligaste utrustning enligt mina brorsbarn.
- Figur 9, Näckrosbladutformade tak som skyddar och leder regnet ned i lekutrustningen.
- Figur 10, Förskolor i närområdet.
- Figur 11, Konstruerade vattenpölar
- Figur 12, Konstruktion med dämmen för att leka med regnvatten.
- Figur 13, Rododendron som bidrar med rumslighet och grönska
- Figur 14, Gångar och rum i Rododendronbuskarna
- Figur 15, Utmanande klätterställning för de äldre barnen.
- Figur 16, Barn som leker i regnet och lekplatsen konstruerade vattenpölar © Peter Svensson
- Figur 17, Lekplatsen sed mot näckrosdammen. © 02arkitekter/Ulf Celanders
- Figur 18, Sand att leka med som väter mot näckrosdammen.

7. Bilagor

2021-11-24

9:45-

Bilaga 1

Checklista som stöd för bedömning av kvaliteter i en lekmiljö

Den här checklistan kan användas som ett tankestöd vid analys eller planering av lekmiljöer. Den är definitivt inte någon heltäckande checklista som ger anspråk på att ta upp alla aspekter som kan vara värdefulla att fundera runt.

Checklistan är inte tänkt att användas som ett recept, utan bara som påminnelse om olika värden som kan vara intressanta att utveckla i en miljö. Vilka ingredienser som är särskilt intressanta eller viktiga varierar mellan olika platser och sammanhang.

Checklistor kan aldrig ersätta behov av kunskap och förståelse. För att skapa bra lekmiljöer krävs en god förståelse av lek och av olika aspekter i lekmiljöer som bidrar med olika lekvärden. Kanske kan den här checklistan vara till mest nytta som en slags aide-mémoire för en person som utvecklat en hyfsat god förståelse av olika kvaliteter i lekmiljöer, och kan läsa mellan raderna med hjälp av en fylligare bakgrundsförståelse, men som fortfarande känner behov av att dubbelkolla sina val och prioriteringar.

- ffcj.se

Attraktiv miljö

1.1 Lätt att nå	Lokaliseringen gör att lekmiljön är lätt att nå och att många barn har nära hit eller förväntas passera här på väg till skolan eller i samband med andra vardagliga aktiviteter. Det är en plats som barn naturligt kan stanna och leka på.
Johanneberg	Lekmiljön ligger nära bostadshus där det bor många barn, och barnen kan förväntas kunna komma hit på egen hand.
Ja	Lekmiljön ligger i anslutning till välanvända gång- och cykelvägar.
Ja	Lekmiljön ligger nära andra målpunkter som idrottsanläggningar, bibliotek mm.
Johanneberg	Det är lätt för flera förskolor och/eller skolor att nå platsen, utan att behöva korsa barriärer som starkt trafikerade vägar.
1.2 Trygg social miljö	Lekmiljön upplevs som säker och trygg.
Lustgården	Gång- och cykelvägar med många förbipasserande i närheten till lekmiljön bidrar till en känsla av trygghet.
Skolavertan	Fönster från bostadshus överblickar åtminstone delar av lekmiljön.
Ja, spottar 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100	Lekmiljön upplevs ha en god belysning som gör att platsen är trevlig att vara på även på kvällen.

+ Gata belyst

Väl sköpt	Lekmiljön upplevs som omhändertagen, det finns till exempel inte tydliga spår av förstörelse och det är inte mycket skräp på platsen.
Vej, tillfällighet	Lekmiljön ligger inte bredvid platser eller verksamheter som kan förväntas störa eller skapa oro hos barn eller föräldrar.
1.3 Trafiksäkerhet och buller	Lekmiljön är en plats för avkoppling. Den är inte störd av buller från vägtrafik eller andra verksamheter. Föräldrar behöver inte vara oroliga att barn ska springa ut på trafikerade vägar när de leker här.
Parkerade	Lekmiljön ligger inte i anslutning eller nära väg med mycket trafik, eller andra störande verksamheter.
Ingen trafik	Lekmiljön ligger visserligen nära bilvägar, men planteringar, och andra åtgärder hindrar yngre barn från att kunna springa ut i vägen och trafiksäkerheten uppfattas inte som ett problem i lekmiljön.
✓	Ljudnivån för störande ljud ligger under 50 dB.
1.4 Inbjudande och välkomnande	Lekmiljön signalerar tydligt att barn och unga är välkomna att leka och hänga här. Lekplatsens utformning och innehåll lockar till många olika lekar och sociala aktiviteter. Variation och flexibilitet bidrar till att det finns något för alla.
Inskuren på plats Sittplatser och lekredskap	Det är tydligt att miljön utformats för att vara trevlig och intressant. Till exempel med hjälp av planteringar, sittplatser och olika lekbara element.
Genomgående som Lekredskap	Lekmiljön skapar möjligheter för en stor variation av olika typer av lek och andra aktiviteter. Det gör att såväl som yngre och äldre barn, unga och vuxna kan förväntas uppskatta platsen.
Ja	Det finnas en välkomstskylt eller annan välkomnande markering.
Nej	Det finns lekredskap eller prydnader skapade av barn och unga.
Öppen växel.	Lekmiljön är inte omgärdad av staket som kan uppfattas som att alla inte är välkomna här.
1.5 Egen karaktär och genius loci	Lekmiljön uppfattas ha en egen karaktär eller "själ". Omsorg vid utformningen av platsen gör att lekmiljön samspelar med omgivningarna. <i>Ja, gamla och nya miljöer, gamla hus</i>
Ja, nödgrus	Lekredskap och andra tillförda element har integrerats i den omgivande miljön på ett genomtänkt sätt.
Dammen, byggnaden muntalen,	Spår av äldre tiders användning och aktiviteter på platsen eller symboler för detta bidrar till att ge platsen en egen identitet.
Ja, speciell	Lekmiljön har attribut som gör att den skiljer sig från andra platser, som till exempel något ovanligt och spännande inslag.
Ja	Lekmiljön upplevs som "unik".
Ja, ja	Det syns att barn varit medskapare av lekmiljön, till exempel genom olika utsmyckningar.
1.6 Topografi	Lekmiljön har en varierad topografi som bidrar till att skapa ett intressant leklandskap. Miljön och byggda element ger många och varierade möjligheter att springa, rulla, kana, balansera, klättra och hoppa. Topografien bidrar till även till rumslighet, och det finns både platser med utsikt och lägre liggande gömslen.
Ja, slänt	Det finns byggda element som bidrar till höjdskillnader, som t.ex. murar, broar eller trappor.
Ja, sten slänt	Det finns naturliga element som bidrar till höjdskillnader, som t.ex. stora stenar, klippblock, grova liggande stammar mm.

Ja	Det finns kullar och backar som gör det möjligt att springa, rulla och åka pulka för yngre barn.
Ja med solen	Det finns brantare backar som gör att även äldre barn och unga kan förväntas åka pulka här på vintern.
Ja fräppa	Det finns utsiktsplatser från vilka det är möjligt att överblicka en stor del av lekmiljön och kanske även större områden.
Ja k	Det finns lågt liggande "kryp-in" platser som kan ge känslan av att vara skyddad och i fred. T.ex. intill större stenblock, en tunnel eller grotliknande platser.
1.7 Grönska och vegetation	Lekmiljön upplevs som en grön miljö med en stor variation av träd, buskar och blommor. Grönskan bidrar till att platsen upplevs som vacker och trevlig. Vegetationen bidrar till rumslighet, årstidsväxlingar, sinnesupplevelser och gott om löst material för olika fantasilekar.
Ja för k ge	Eventuella lekredskap är väl integrerade i den omgivande naturliga miljön.
Ja	Det finns ett flertal träd och buskar som ändrar utseende över året, med blommor, färgglada blad och bär.
Nej	Det finns ett flertal fruktträd och/eller bärbuskar i lekmiljön som är tillgängliga för barn att plocka bär och frukt från.
Ja	Det finns gott om blommande växter som drar till sig pollinerande insekter som t.ex. fjärilar.
Nja	Det finns träd som kan fungera som klätterträd för yngre och/eller äldre barn.
Ja	Det finns lekbusskar, dvs områden med ett flertal buskar eller större buskage där barn kan gå eller krypa in.
Ok	Det finns gott om löst material som t.ex. bär, blad, blommor, pinnar mm som kan användas i olika fantasi- och skapande lekar.
1.8 Rumslighet och skala	Lekmiljön har en väl utvecklad rumslighet, och utformning av olika aspekter och element i lekmiljön tar hänsyn till barns storlek och synfält.
min skala	Lekmiljön har en väl utvecklad rumslighet. Allt syns inte på en gång.
Ja	Det är möjligt att välja mellan mer aktiva eller lugnare platser, och platserna för lugnare lekar har avskärmande väggar, som t.ex. omgivande buskar.
Ja	Skala och olika element i lekmiljön är utformade utifrån barns storlek och synfält.
1.9 Väder och vind	Lekmiljön har en god balans mellan sol och skugga och hänsyn har tagits till våra skiftande behov under årets olika årstider. Det är möjligt att välja att leka eller vara i såväl sol som skugga och att besökare på så sätt upplever att lekmiljön har ett behagligt mikroklimat.
Ja från	Det finns åtminstone någon plats som kan upplevas som solig och skyddad en kylig vinter- eller vårdag.
Ja	Det finns sittplatser och lekområden som är i skugga mitt på dagen under sommarhalvåret. Särskild hänsyn tas till platser där yngre barn kan förväntas leka någorlunda stilla under längre perioder, som t.ex. i en sandlåda.
Ja, kan bli bättre	Det finns väderskydd och möjlighet att komma under tak.

Sociala värden

2.1	Majoriteten av lekredskap och andra fasta element är mångfunktionella och flexibla i sitt användningsområde. Design av dessa ger inte några tydliga signaler om tänkt målgrupp eller användning.
oh	Majoriteten av lekredskap och andra fasta element är mångfunktionella och flexibla i sitt användningsområde. De skapar förutsättning för att användas på olika sätt, t.ex. i olika sorters lekar, eller av barn i olika åldrar.
Nja	Det finns förutsättningar för att nå eller använda särskilt populära lekredskap eller lekområden på olika sätt. T.ex. olika sätt att nå upp till toppen av en kulle där en större rutschkana börjar.
Nja	Design av lekredskap, sittplatser och andra element ger inte några tydliga signaler om tänkt målgrupp eller användning. Användningen är inte förutbestämd.
2.2	Lekmiljön har en variation i rumslighet och olika typer av platser.
oh	Topografi och vegetation gör att lekmiljön har olika rum. Det är inte möjligt att överblicka allt i lekmiljön på en gång.
oh varier	Det finns olika typer av platser i lekmiljön, för olika humör och intressen. Det finns både mer avskilda, rofyllda platser för lugnare aktiviteter, och platser för mer fysiska och fartfyllda aktiviteter.
oh	Det finns lekbuskar och andra platser där yngre barn kan känna att de kan krypa in och leka i avskildhet.
oh	Det finns platser för äldre barn och unga att vara både "on-stage" och "off-stage", dvs platser för olika aktiviteter, och intilliggande platser för åskådare. T.ex. volleybollplan med trevliga sittplatser intill.
2.3	Lekområden och redskap i lekmiljön gör det möjligt för många barn att leka tillsammans.
oh, ei faktiskt	Lekmiljön är stor till ytan, det finns gott om utrymme för både boll- och springlekar.
oh	Lekmiljön är stor och har en varierad miljö så att det är möjligt att leka klassiska lekar som kurragömma och dunken här.
oh	Det finns åtminstone något riktigt stort lekredskap eller lekområde som är stimulerande att leka många tillsammans på. Till exempel stora intressanta sandtor, gungor för flera personer mm.
oh	Lekmiljön är stor och innehållsrik. Det är en plats där förskole- eller skolgrupper kan leka utan att det blir stor konkurrens om lekredskap eller lekområden.
2.4	Variationen av aktivitetsytor och flexibiliteten i användningsmöjligheter av olika lekredskap gör att det finns något för alla i lekmiljön- oavsett ålder och funktionsförmåga.
	Lekmiljön skapar förutsättningar för barn med olika förmågor att leka tillsammans, även om vissa barn kan behöva hjälp för att nå vissa ytor eller för att använda vissa redskap.
oh	Lekmiljön är varierad och innehållsrik. Det finns möjligheter för många olika typer av aktiviteter, både fartfyllda och lugna.
oh	För någon eller flera lekfunktioner finns det möjlighet att själv välja eller påverka

m?	svårighetsgrad. Det gör att barn av olika ålder och förmåga kan välja att utmana sig själva i den utsträckning de själva väljer. Det kan handla om klättermöjligheter där man kan välja hur högt man vill klättra, eller stor variation av balansutmaningar.
lekstegen! hög, Rutsch	Det finns inslag i lekmiljön som kan upplevas som utmanande och stimulerande även för äldre barn och tonåringar.
Ja, klättras, sten	Lekmiljön är tillgänglig att nå för personer med rörelsenedsättning.
2.5 Genusperspektiv	Lekmiljön har utformats för att undvika konkurrenssituationer och att styra lek och aktiviteter i traditionella mönster.
Ja	Lekmiljön innehåller naturmiljöer som skapar förutsättningar för pojkar och flickor att leka tillsammans utan att lekredskap styr leken.
Ja	Lekmiljön är stor och varierad. Det finns förutsättningar för att många barn kan leka tillsammans utan att det uppstår konkurrenssituationer som kan resultera i att vissa grupper (t.ex. äldre barn före yngre, eller pojkar före flickor) får ta plats medan andra inte kan det.
Ja	Lekmiljön har en tillåtande atmosfär. Lekredskap och lekmiljöer är mångfunktionella och okodade. Det ger förutsättningar för en flexibel användning utanför konventionella och könskodade normer och mönster.
Ja	Det finns platser för aktiviteter som kan förväntas attrahera såväl killar som tjejer.
2.6 Sittplatser	Det finns sittplatser av flera olika slag i lekmiljön, från sittplatser som är tillgängliga för personer med begränsad rörelseförmåga, till informella sittplatser som stenar.
Ja	Det finns vanliga bänkar.
Ja	Det finns bänkar med bord. <i>Så här ser det här! (se bild)</i>
Ja	Det finns möjlighet att sitta i eller i närheten av olika lekmiljöer, t.ex. på stenar eller stockar.
Ja	Det finns sittplatser som kan förväntas vara attraktiva platser att träffa och hänga med kompisar för lite äldre barn och unga.
2.7 Samlingsplatser	Det finns samlingsplatser för större grupper eller där många människor får plats.
Nej	Det finns sittplatser med bord där större grupper, t.ex. förskolegrupper kan samlas och äta medhavd matsäck.
Nej	Det finns trevliga grillplatser som kan användas av t.ex. familjer som besöker lekmiljön för en längre utflykt.
Ja	Det finns lite större öppna gräsytor som inbjuder till pic nic.
Nej	Det finns större ytor för samlingar, t.ex. stor gräsyta för brännboll.
Ja, i skola	Det finns en scen eller andra platser som kan användas för uppträdanden och firande.
2.8 Faciliteter	Det finns tillgång till faciliteter som underlättar längre besök, t.ex. toalett eller någon form av servering.
Ja, universitet	Det finns tillgång till toalett.
Ja, men nej	Det är möjligt att fika eller köpa mat i närheten.

Fantasi & skapande

3.1 Flexibelt och möjligt att påverka	Lekmiljön skapar förutsättningar för en stor variation av lekar och aktiviteter. Vad besökare väljer att göra i lekmiljön avgörs av dem själva – det är inte lekredskapen som styr vilken lek som förekommer här.
Ja	Majoriteten av lekbara element i miljön är mångfunktionella och flexibla i sitt användningsområde. De kan användas av olika personer på olika sätt.
Ja	Design av lekredskap, sittplatser och andra tillverkade element ger inte tydliga signaler om tänkt målgrupp eller användning.
Ja	Det finns lekmiljöer och element som är möjliga att interagera med och påverka funktionen hos.
3.2 Löst material	Det finns gott om lösa material av olika sorter. Materialen finns i sådan utsträckning att de fungerar som en oändlig resurs och det finns alltid löst material tillgängligt för lek.
Ja ok	Det finns gott om vegetation som ger tillgång till olika sorters blad, blommor, pinnar, kottar, frön och liknande.
Sand,	Det finns gott om andra naturmaterial som sand, jord, grus, stenar osv.
Ja, mycket	På hösten finns det gott om löv att leka i.
Nej	Extra löst material tillförs, som t.ex. trämaterial i olika former.
Det är bra	Det finns tillgång till leksaker eller tillverkat löst material, som till exempel spadar.
3.3 Konstruktion	Det finns tillgång till löst material för konstruktionslek.
Ja + vatt	Det finns en generös sandmiljö.
Nej men delvis	Det finns tillgång till stora pinnar och grenar som gör det möjligt att bygga kojor.
Nej	Det finns tillgång till "bygglek" med plankor, däck, rör med mera som kan användas för olika typer av skapelser.
Nej	Ätminstone tidvis finns det anställd personal på plats som kan stimulera till och hjälpa till i olika konstruktionsaktiviteter.
3.4 Rum och särskilda platser	Det finns gott om platser i lekmiljön där fantasi- och rollekar kan spira och få utvecklas i fred.
Ja	Det finns många olika lekbaser som uppfattas som egna platser.
Ja Natu	Det finns lekbaser som fungerar som "ett hus", som traditionella lekstugor och lekhus, trädkojor och mer okodade, naturliga miljöer som kan ha samma funktion.
Ja gott	Det finns gömslen och andra kryp-in som kan fungera som ett "hemligt rum" där barn kan leka någorlunda i fred.
Ja	Det finns platser i lekmiljön där barn kan bygga egna kojor.
Ja	Det finns platser som kan förväntas fungera som mötes- och hängplatser för äldre barn och unga

	Lekmiljön är så pass stor och varierad att det finns goda möjligheter för barn att hitta och ta i anspråk "egna platser" där eventuella konstruktioner och utsmyckningar har chans att få finnas kvar en viss tid.
3.5 Vatten	Det finns tillgång till vatten som tillför lek- och upplevelsevärden.
Ja	Ojämnheter i marken gör att det bildas större vattenpölar och isfläckar.
Nej, ja	Det finns en vattenpump där det är möjligt att pumpa upp vatten som går att leka med.
Nej	Det finns utomhusdusch.
Ja, st	Det finns någon form av damm eller liknande där man kan kasta stenar i vattnet, eller leka olika lekar vid strandkanten.
Ja	Det finns en naturlig eller konstgjord bäck där det finns rinnande vatten eller tillgång till regnvatten.
Ja	Det finns tillgång till vattentunna eller motsvarande som samlar upp regnvatten och gör det tillgängligt för lek.
3.6 Sand	Lekmiljön innehåller stora sandtytor som mer uppfattas som en "sandmiljö" än en "sandlåda". Sanden är lätt formbar (inte strid sand).
Ja	Sandmiljön fungerar som en sandstrand. Det finns stora sandtytor som skapar möjlighet för flera barn att leka samtidigt och för mer avancerade sandkonstruktioner.
Ja	Det finns tillgång till vattenlek i sandmiljön, så att det går att gräva kanaler mm.
Ja	Det finns tillgång till löst, naturligt material intill sandmiljön, som blad, kvistar, stenar mm.
Ja medlen	Det finns tillgång till lösa, tillverkade material som t.ex. spadar, hinkar, rör mm.
3.7 Fantasieggande	Det finns särskilda element eller inslag i lekmiljön som kan förväntas vara särskilt fantasieggande.
Ja	Det finns lekskulpturer eller andra konstföremål som kan förväntas kunna fungera som startpunkt för olika fantasilekar.
Ja	Miljön kan uppfattas som trolsk eller magisk.
Ja	Utformning eller utsmyckning av lekmiljön eller av olika element är "själfulla" och kan förväntas stimulera till olika fantasilekar.

Utforska & experimentera

4.1 Biologisk mångfald	Lekmiljön har en varierad och rik naturmiljö. Det finns en stor variation av träd, buskar, gräs och blommor.
Ja	Det finns gott om blommande och bärande träd, buskar och örter i lekmiljön som skapar förutsättningar för ett rikt insekts- och fågelliv.
Ja	Det finns naturliga vattenmiljöer i lekmiljön som ger goda chanser att få se t.ex. groddjur, trollsländor eller andra insekter.
Ja	Det finns småbiotoper i lekmiljön som ger goda chanser att få se t.ex. ödlor och olika sorters

	insekter. Som t.ex. stenrösen, murar, förmultnande stockar, sandbackar mm.
Ja	Det finns installationer som kan förväntas dra till sig olika sorters djur, som t.ex. fågelholkar och insektshotell.
4.2 Föränderlig miljö	Lekmiljön är föränderlig. Både på så sätt att själva miljön förändras vid olika årstider och väder, och genom att lekmiljöerna är flexibla och möjliga att förändra och påverka.
Ja	Det finns olika element, lekredskap eller lekmiljöer som är möjliga att interagera med och påverka.
Ja!	Lekmiljön är designad för att ge olika lekmöjligheter vid t.ex. olika väder eller årstider. Det kan t.ex. finnas anläggningar som fördröjer regnvatten och ger möjlighet till vattenlek eller lek med is.
Ja	Vegetationen i lekmiljön bidrar till årstidsskiftningar och till att lekmiljön upplevs och ger olika lekmöjligheter under årets olika årstider.
4.3 Sinnesupplevelser – smaka och lukta	I lekmiljön finns det träd, buskar och örter med olika bär, frukter och luktande blad som går att plocka, smaka och lukta på.
Ja	Det finns ett flertal bärbuskar eller fruktträd som är tillgängliga att plocka ifrån.
Nej	Det finns kryddväxter, örter med ätliga blommor eller motsvarande som är möjliga att plocka, lukta och smaka på.
4.4 Sinnesupplevelser – känna med händer och fötter	I lekmiljön finns olika platser med olika markmaterial och tillgång till lösa material med olika konsistens och känsla.
Ja	Den naturliga miljön har olika markunderlag med omväxlande gräs, berg, bar jord.
Ja	Lekmiljön har tillförts ytterligare variation i markunderlag som träddäck, grus eller olika sorters stenslaggning.
Ja	Det finns tillgång till vatten som kan användas i leken och blandas med t.ex. sand och jord till olika konsistens.
Ja	Det finns tillgång till växter med blad eller frön som t.ex. är särskilt mjuka, hårda eller luddiga.
4.5 Sinnesupplevelser – ljud	Det finns lekredskap eller naturliga element som gör det möjligt att experimentera med ljud på olika sätt.
Ja	Det finns förutsättningar för att skapa olika ljud, som slagljud, blåsljud eller liknande.
Nej	Det finns enkla "telefoner" – rör att prata genom på visst avstånd eller liknande.
Nej	Det finns tillgång till digitalt ljud, t.ex. högtalare att använda för att spela musik.
4.6 Utforska och experimentera	Lekmiljön inbjuder till att utforska och experimentera med olika material, miljöer och lekredskap.
Ja	Det finns möjlighet att leka med sand, jord och vatten och att blanda dessa på olika sätt.
Ja	Det finns naturmiljöer där det kan förväntas finnas olika typer av djur att upptäcka, t.ex. vattenmiljöer, fuktiga jordmiljöer mm.
Nej	Det finns lekmiljöer eller lekredskap som kan användas för att utforska olika

	naturvetenskapliga fenomen, t.ex. tyngdkraft, ljus eller vikt.
4.7 Äventyr	Lekmiljön och omgivningarna skapar möjligheter för åtminstone yngre barn att uppleva äventyr.
Ja, delvis	Lekmiljön ligger i anslutning till naturmiljöer som för barn kan upplevas som en vild miljö.
nej	Lekmiljön innehåller klätterträd, stora stenblock, grov död ved eller andra element som kan vara särskilt fantasieggande som kanske kan upplevas som en magisk miljö.
Ja	Stigar leder in i naturmiljön och lockar leken att fortsätta i denna.

Rörelse Lu

Rörelseglädje & utmaning

5.1 Öppna ytor	Det finns öppna ytor för olika typer av aktiviteter, och där det är möjligt att få upp farten.
Ja	Det finns öppna ytor utan förutbestämd funktion som kan användas på olika sätt.
Ja	Det finns stora öppna ytor som gör det möjligt att t.ex. spela brännboll, flyga drake eller andra platskrävande aktiviteter.
5.2 Boll	Det finns goda möjligheter för olika bollsporter och lekar med bollar.
Nej	Det finns uppställda mål som inbjuder till att spela fotboll.
nej	Det finns ytor som är iordningsställda för andra bollsporter som t.ex. basket, bandy, pingis eller volleyboll.
nej	Det finns bollplank som inbjuder till olika aktiviteter.
Ja	Det finns kingrutor eller andra målade bollplaner.
5.3 Hjul	Det finns goda möjligheter för olika aktiviteter med redskap med hjul.
nej	Det finns hårdgjorda ytor med olika hinder och utmaningar lämpliga för skateboard, rullskridskor eller kick-bike.
Ja	Det finns slingor som inbjuder till att cykla runt i lekmiljön, åtminstone för yngre barn.
nej	Det finns möjlighet till mer utmanande och avancerade cykelmöjligheter med t.ex. höjdskillnader och hopp.
5.4 Klättra	Det finns gott om naturliga element samt lekredskap som är möjliga att klättra på.
nej	Det finns naturliga element som är möjliga att klättra på för yngre barn, som t.ex. stenar och stockar.
Ja	De flesta lekredskap är klättrvänliga, lekhus är t.ex. möjliga att kättra upp på taket på.
	Det finns större lekredskap för klättring som t.ex. klätternät eller klättervägg.
nej	Det finns klätterträd.

BRA, ei språ

5.5 Kana och pulka	Det finns naturliga höjdskillnader och lekredskap som gör det möjligt att rulla och kana med olika fart.
J-	Det finns åtminstone en kulle eller backe som gör det möjligt att springa, rulla och åka pulka för yngre barn.
J-	Det finns en brantare backe som gör att även barn i skolålder kan förväntas åka pulka här på vintern.
5.6 Balans	Det finns gott om naturliga element samt lekredskap som är möjliga att balansera på.
J-	Det finns stockar, liggande trädstammar eller liknande som går att balansera på.
J-	Det finns byggda balansbanor.
nej	Det finns tillgång till lösa brädor och liknande som gör det möjligt för barn att bygga egna balansbanor.
5.7 Utmaning – hög fart	Det finns möjlighet att uppleva hög fart. Det finns en variation av olika upplevelser så att såväl yngre som äldre barn och unga kan känna att det pirrar i magen.
nej	Det finns lekredskap som kan upplevas som utmanande. Som t.ex. gungor där man kan få upp särskilt hög fart, t.ex. genom extra långa rep. Lianer att svinga sig i, eller linbanor.
J-	Det finns branta backar att springa eller åka pulka i.
nej	Det finns hårdgjorda, branta ytor som gör det möjligt att få upp farten på cykel, skateboard eller liknande.
5.8 Utmaning – hög höjd	Det finns möjlighet att uppleva hög höjd. Det finns en variation av olika höjdupplevelser så att såväl yngre som äldre barn och unga kan känna att de utmanas.
nej	Det finns möjlighet att klättra högt, även för äldre barn.
nej	Det finns möjlighet att hoppa i olika svårighetsgrad från olika höjder och avsatser.
nej	Det finns lekbaser med högt läge, som t.ex. en trädkoja.
5.9 Utmaning – styrka och smidighet	Det finns möjlighet att träna styrka och balans. Variation i svårighetsgrad gör att såväl yngre som äldre barn och unga kan känna att de utmanas.
nej	Det finns redskap eller naturliga element som gör att miljön kan fungera som en plats för styrketräning.
nej	Lekmiljön skapar förutsättningar för att utöva parcour.